

KONEC VELKÉ VÁLKY A VZNIK ČESKOSLOVENSKA NA PLZEŇSKU VE SVĚTLE PAMÁTNÍKŮ OKRESNÍCH ČETNICKÝCH VELITELSTVÍ A ČETNICKÝCH STANIC

K a r e l Ř e h á č e k

V letošním roce si připomínáme 90. výročí konce Velké války a vzniku Československa v roce 1918. Problematika jeho vzniku byla mnohokrát popsána v nejrůznějších monografiích i sborníkových pracích. Průběh událostí 28. října 1918 je proto poměrně dobře známý z Prahy a dalších velkých měst Československa, včetně větších a většinově českých měst Plzeňska (např. Plzně, Klatov či Rokycan).¹ Ve městech s převážně německou většinou, zejména na Manětínsku, Stříbrsku či Horšovskotýnsku (o městech a obcích s ryze německou většinou, např. na Tachovsku či Plánsku ani nemluvě), však neprobíhal 28. říjen a následující dny zdaleka tak velkolepě a oslavně: rakouští (resp. „čeští“) Němci konec války sice rovněž uvítali, ovšem druhou polovinu radosti, totiž vznik samostatného československého státu, s obyvatelstvem české národnosti celkem pochopitelně nesdíleli.²

Poněkud stranou zájmu regionální historiografie zůstává dění v menších českých městech a obcích Plzeňska, kde byla na rozdíl od velkých měst situace v mnoha ohledech složitější. Problematický byl především přístup k hodnověrným informacím o dění na celostátní úrovni a svou roli sehrála i absence přirozeného velkoměstského radikalismu, který byl typický např. pro průmyslovou Plzeň či další velká města, a rovněž mnohem větší zkostnatělost maloměstské společnosti, spojená s obavami z dalšího vývoje a se strachem

---

¹ Z regionální literatury např.: Plzeň: Antonín NEDVĚD, *Jak to bylo v Plzni a na českém západě 1914–1918*, Plzeň 1939, Václav ČEPELÁK a kol., *Dějiny Plzně II*, Plzeň 1967, Ivan MARTINOVSKÝ a kol., *Dějiny Plzně v datech*, Praha 2004; Rokycany: Petros CIRONIS, *Rokycany v době první světové války 1914 – 1918*, Rokycany 1998 (na s. 132 – 133 jsou zprávy o průběhu 28. října i v dalších obcích regionu, Šťáhlavech, Skořicích, Stupně a Zbirohu); Klatovy: Lukáš VALEŠ, *28. říjen 1918 v Klatovech*, in: *Sborník prací z historie a dějin umění 2*, Klatovy-Klenová 2003, s. 121 – 132, Lukáš VALEŠ – Josef MARCEL, *Klatovy v době první světové války 1914 – 1918*, Klatovy 2006.

² Pro srovnání z ryze německého regionu např. Milan AUGUSTIN, *Karlovy Vary na přelomu let 1918–1919*, in: *Minulostí Západočeského kraje XXIX*, Plzeň 1994, s. 129 – 162.

z možné perzekuce ze strany státních a samosprávných úřadů a dalších autorit, které v menších městech a obcích ztrácely svůj společenský vliv mnohem pozvolněji než ve velkých centrech.

Významnými prameny k dění 28. října 1918 a několika následujících dnů v menších městech a obcích Plzeňska jsou nepochybně obecní či školní kroniky. Poněkud nevyužité však zůstávají další cenné prameny, jakými jsou např. památníky okresních četnických velitelství (OČV) či četnických stanic (ČS). Do nich četníci chronologicky zapisovali významné události, které se staly v obvodu jejich stanic či velitelství. Mezi jednotlivými památníky jsou však značné rozdíly v informační hodnotě zápisů: někde konali četníci tuto povinnost ryze formálně a události zapisovali stručně a s větším časovým odstupem, v jiných případech se naopak soustředili na detailní popis událostí na obecné úrovni či se dokonce pouštěli do výkladů „velkých“ dějin a historických souvislostí a v jejich stínu se jen tak mimochodem také zmínili o událostech svého služebního obvodu. Informačně vyvážených památníků není mnoho, přesto se však jedná o prameny nemalé důležitosti, které je zapotřebí vzít nejen pro dokumentaci událostí 28. října 1918 seriozně do úvahy.³

Blatensko

Na okresní hejtmanství v Blatné se zpráva o převratu v Praze a kapitulaci Rakouska-Uherska dostala 28. října odpoledne a okresní hejtman Karel Beran informace předal tamnímu OČV. Podle památníku OČV „v městě způsobila zpráva tato radostné rozechvění“, ovšem jinak se toho dne v Blatné údajně

---

³ Písemnosti z činnosti ČS a jejich nadřízených OČV jsou deponovány ve Státním oblastním archivu (SOA) v Plzni, kde tvoří součást archivního souboru Fondy veřejné bezpečnosti z bývalého kraje Plzeň (FVB). Mezi archiváliemi tohoto fondu se nachází celkově 31 památníků OČV a ČS širšího Plzeňska (Blatenska, Blovicka, Přešticka, Kralovicka, Horšovskotýnska, Horažďovicka), které zahrnutí rovněž období října 1918. Relevantní a historicky využitelné zápisy k událostem 28. října 1918 a dalších převratových dnů se vyskytují ve 22 památnících, jejichž studiem lze přispět k rekonstrukci zmíněných převratových událostí (jedná se o památníky OČV v Blatné a Kralovicích a ČS v Bělčicích, Blatné, Březnici, Hvožd'anech, Kasejovicích, Rožmitále pod Třemšínem, Sedlicích, Věšíně, Blovicích, Nových Mitrovicích, Spáleném Poříčí, Horažďovicích, Chanovicích, Oselcích, Střelských Hošticích, Semněvicích, Manětíně, Plasích, Křimicích a Švihově).

neuskutečnily žádné oslavy.⁴ Teprve druhého dne proběhla velká oslava konce války a vzniku československého státu. Odpoledne odstraňovali hasiči za spoluúčasti všech místních spolků a místního i přespolního obyvatelstva veškeré rakouské znaky ze státních budov, trafik a četnických stanic a „orlové byli utopeni na věčné časy v potoce blatenského zámku”.⁵ Dne 30. října se slavnosti opakovaly „při radostné sváteční náladě obecnstva místního i přespolního”.⁶ Záznam událostí z památníku ČS v Blatné však přináší poněkud jiný průběh 28. října a následujících dnů. Uvádí, že zpráva o pražských událostech ještě týž den „vzrušila veškeré obyvatelstvo, lid procházel Koubkovou třídou v očekávání věcí dalších”. Asi o 5. hodině odpolední přiběhl z nádraží cukrář Augustin Lehečka se zprávou, že na železniční stanici došel telegram od nového ministra železnic Isidora Zahradníka, aby byly veškeré vagóny s potravinami, mířící do ciziny, zastaveny a aby byl z budovy stanice stržen rakouský znak. Podle památníku ČS se „na prohlášení této zprávy rozhostila mezi lidmi radost i překvapení, z radnice vyšel ihned průvod v čele se starostou Rudolfem Zdráhalem a přítomnými členy městského zastupitelstva. Před radnicí dal starosta vybubnovati, že vyzváněti na oslavu nelze, jelikož po Rakousku zbyl ve městě toliko umíráček, snad aby odzvonil rakouské vládě. Nato velký zástup městských i přespolních občanů smekl a městský tajemník Václav Havel oznamoval, že československý stát v Praze prohlášen v důsledku přijetí podmínek Wilsonových. Prohlášení toto opakováno ještě na třech místech za ohromného jásotu obyvatelstva.”⁷ Příštího dne bylo opětovně bubnováno a městský tajemník četl za přítomnosti starosty a členů obecního zastupitelstva první zákony Národního výboru československého. Odpoledne se konala schůze místního národního výboru, jehož členové se po jejím skončení odebrali k okresnímu hejtmanovi, okresnímu soudci a správci berního úřadu s výzvou,

⁴ SOA Plzeň, Fondy veřejné bezpečnosti z bývalého kraje Plzeň (FVB Plzeň), OO MV Blatná, K 1, památník OČV v Blatné 1918–1945, 28. 10. 1918 (všechny památníky jsou nestránkované, specifikaci záznamů lze provést pouze datem).

⁵ Tamtéž, 29. 10. 1918.

⁶ Tamtéž, 30. 10. 1918.

⁷ Tamtéž, OO MV Blatná, K 3, památník ČS v Blatné 1918–1945, 28. 10. 1918.

aby byly ze státních budov sňaty znaky dvouhlavého orla. Představitelé zmíněných úřadů před členy národního výboru ihned vstoupili do služeb nového státu. Pak byly z balkónu hotelu „U Lva” předneseny projevy, sňaty znaky staré vlády, „vše za velkého nadšení a jásotu, ale v úplném klidu. Lid prochází za zpěvu městem, slavnost stíhá slavnost za účasti všech tříd obyvatelstva bez rozdílu náboženské a politické příslušnosti. K porušení pořádku neb nepřátelství proti některé straně vůbec nedošlo, naopak panuje všude úplná shoda”.⁸ V Bělčicích se zpráva o pražských událostech objevila 28. října odpoledne a z okresního města Blatné ji přinesl účetní hospodářské záložny Bedřich Maroušek. Zpráva se bleskurychle rozšířila po městě, „lidé vycházeli na ulice, tvořili hloučky a skupinky, projevovali radost ze samostatnosti a vymanění se ze spárů germánských”.⁹ Na oslavu samostatnosti byl večer uspořádán sokolskou jednotou lampiónový průvod městem, kterého se zúčastnilo téměř veškeré obyvatelstvo, a po průvodu se uskutečnil tábor lidu. Také 29. října se znovu slavilo a „radost z převratu rozšířila se i na obce vúkolní”.¹⁰ Do Březnice se zpráva o konci války a vyhlášení samostatnosti rozšířila 28. října kolem čtvrté hodiny odpolední a způsobila ve městě „radostné rozechvění”. Domy byly následně ozdobeny prapory, uskutečnil se veřejný průvod lidu městem a z balkónu radnice promluvili představitelé místního společenského života, mj. ředitel měšťanské školy František Zenkl. Slavnost se protáhla až do pozdního večera, kdy byla osvětlena okna domů na náměstí a při tomto osvětlení „ve sváteční náladě procházelo obyvatelstvo místní i z blízkých vesnic městem a pělo naše národní písně”.¹¹ V noci na 29. října sňali účastníci veřejného průvodu všechna rakouská označení, která byla později nalezena za městem, a večer 29. října se opět konaly průvody městem a slavnostní projevy. Ještě 3. listopadu proběhla ve městě velká slavnost s hudbou a přednáškami za účasti sokolské jednoty, městské rady, hasičů a dalších spolků a korporací. Do Hvožd'an se

---

⁸ Tamtéž, 29. 10. 1918.

⁹ Tamtéž, OO MV Blatná, K 2, památník ČS v Bělčicích 1849–1945, 28. 10. 1918.

¹⁰ Tamtéž, 29. 10. 1918.

¹¹ Tamtéž, OO MV Blatná, K 4, památník ČS v Březnici 1849–1938, 28. 10. 1918.

první neúřední zpráva o vzniku samostatného Československa dostala 28. října večer, kdy ji do hostince „U Průchů” přinesla z okresního města Blatné hvožd'anská občanka Marie Matějková. Úřední zprávy došly do Hvožd'an poštou až příští den okolo 14. hodiny. Za předsednictví starosty Václava Berana se v pozdních večerních hodinách uskutečnil veřejný průvod s hudbou a lampióny, v čele průvodu pochodovala školní mládež, která pod vedením učitele Václava Čermáka zpívala národní písně. Na návsi promluvil ke shromážděnému davu místní farář František Podhradský a řídící učitel Jindřich Fišer a průvod byl zakončen zpěvem národní hymny. Na mnohých hvožd'anských domech vlály až do začátku listopadu národní vlajky a prapory a od 2. do 4. listopadu byla na návsi u hostince „U Průchů” postavena z jedlových větví slavnostní brána, ozdobená českými a slovenskými prapory a nápisem „Nazdar”.¹² Velká oslava s průvodem a hudbou se uskutečnila i v neděli 3. listopadu. V Rožmitále pod Třemšínem vyhlásil zprávu o pražských událostech městský úřad 28. října v odpoledních hodinách. Před radnicí se shromáždilo asi 3 000 lidí, městský tajemník Jaroslav Kruliš ke shromážděným pronesl „krátkou a dojemnou řeč” a poté se konal průvod kolem města, po němž se lid v tichosti rozešel. Podle památníku ČS bylo „prohlášení samostatnosti přijato s velikým uspokojením, avšak velice klidně a nedošlo k žádným nepokojům neb výtržnostem”.¹³

Blovicko

V Blovicích bylo prohlášení o samostatnosti Československa zveřejněno 28. října večer. Ihned poté se sešlo městské zastupitelstvo, před radnicí se shromáždilo téměř všechno místní obyvatelstvo a za zpěvu národních písní a doprovodu hudby byl pořádán průvod městem, po němž se slavnostním projevem vystoupil před obyvatelstvem blovický advokát JUDr. Karel Záhořík. Příštího dne byly odstraněny veškeré odznaky bývalého státu z veřejných i soukromých budov. Ještě 8. listopadu se v Blovicích konala slavnost spojená s

¹² Tamtéž, OO MV Blatná, K 5, památník ČS v Hvožd'anech 1849–1938, 29. 10. 1918.

¹³ Tamtéž, OO MV Blatná, K 9, památník ČS v Rožmitále pod Třemšínem 1849–1948, 1918.

lampiónovým průvodem a táborem lidu, na níž jako řečník vystoupil opět dr. Záhořík s informacemi o ústavě Československa a o připravované volbě T. G. Masaryka prezidentem republiky.¹⁴ Do Spáleného Poříčí došel 28. října už po desáté hodině dopolední na obecní úřad telegram podepsaný Národním výborem československým. Bezprostředně poté bylo znění telegramu oznámeno obyvatelstvu, které bylo vyzváno ke klidu. Telegram byl opsán na náměstí na školní tabuli, obyvatelé začali vyvěšovat národní prapory, odstraňovali říšské orly z budov a večer byl uspořádán lampiónový průvod městem. Podle památníku ČS byl „průběh převratu úplně klidný a důstojný, všude v obvodě vládla všeobecná radost a nadšení“.¹⁵ Také v Nových Mitrovicích bylo přijato zřízení československého státu veškerým obyvatelstvem radostně a nadšeně, byly pořádány veřejné průvody všech vrstev obyvatelstva za doprovodu hudby, byly konány tábory lidu pod širým nebem a „provolávána sláva všem přičinitelům a pracovníkům pro osvobození naší tak těžce zkoušené vlasti pod bývalým rakouským panovnictvím“.¹⁶

Horažďovicko

V Horažďovicích se 28. října sešlo obyvatelstvo před hotelem „Modrá hvězda“, kde byl sestaven mohutný a pestrý lampiónový průvod se Sokoly v krojích a hudbou v čele. Průvod se odebral před Husův kámen u kláštera, odtud pokračoval městem a došel až na náměstí, kde zaznělo několik slavnostních projevů a byly zazpívány národní písně Kde domov můj, Nad Tatrou sa blýská a Hej, Slované. Místní malíř František Sluka zabarvoval černou barvou německé nápisy na označení úředních budov.¹⁷ V Osalcích byl 28. října veřejně vyhlášen telegram Národního výboru československého v Praze. Prohlášení „způsobilo v obecnstvu překvapující radost a nadšení“, konal se slavnostní průvod s hudbou, po němž byly na pahorku za obcí spáleny rakouské

¹⁴ Tamtéž, OO MV Blovice, K 20, památník ČS v Blovicích 1849 – 1945, 1918.

¹⁵ Tamtéž, OO MV Blovice, K 206, památník ČS ve Spáleném Poříčí 1918 – 1948, 1918.

¹⁶ Tamtéž, OO MV Blovice, K 179, památník ČS v Nových Mitrovicích 1849 – 1947, 1918.

¹⁷ Tamtéž, OO MV Horažďovice, K 1, památník ČS v Horažďovicích 1918 – 1948, 1918.

prapory a obrazy císařů Františka Josefa I. a Karla I.¹⁸ Do Střelských Hoštic přinesl 28. října odpoledne první zprávu o pražských událostech místní velkostatkář Josef Pazderník z nádražní stanice v Horažďovicích. Krátce nato byla tato zpráva potvrzena telegraficky. Obyvatelstva se zmocnila „nevýslovná radost“. Domy byly ozdobeny národními prapory, občané zdobili své oděvy národními trikolórami. Ještě 7. listopadu se konala na počest samostatnosti velká oslava. Od panského hostince byl sestaven slavnostní průvod, v jehož čele kráčela hudba, za ní školní mládež, živnostenské spolky, hasiči, obecní zastupitelstvo a „nepřehledný zástup“ obyvatelstva Střelských Hoštic a okolních obcí. Na závěr průvodu byl zapálen veliký oheň, při kterém pronesl slavnostní projev místní učitel Václav Tomšovic.¹⁹

Kralovicko

Zajímavé svědectví o událostech 28. října přináší zápis v památníku OČV v Kralovicích. Zápis je zajímavý i v tom, že se jednalo o postřehy četníka, který přišel z obchůzky mimo město právě do centra bouřlivých oslav, jejichž příčinu neznal: „Byl slyšeti křik dětí a mohutné rány, jakoby někdo bušil do plechových žaluzií. Zůstal jsem státi naslouchaje, co by měl znamenati hlahol hlasů, jako když jarní vody hučí. Na náměstí před radnicí byl shromážděn dav lidu a ze žebříku jakýsi mladík silně bušil do dvojhlavého orla, umístěného na budově c. k. okresního soudu. Sotva že byl stržen, dav lidu chvátal opět k jiné budově, kde své perutě rozpínal zase orel dvojhlavý, kterých bylo v Kralovicích asi dvanáct. Největší poprask způsobilo zvláště pověšení vycpaného císaře Viléma II. na stožáru lihové žárovky.“²⁰ Následujícího dne se konaly mohutné oslavy, hudba celý den vesele vyhrávala a večer se v průvodu zpívaly národní písně a byla svolávána sláva Masarykovi. Všechny domy i kostelní věž byly vyzdobeny prapory, průvod s hudbou a lampióny prošel celým městem a před

¹⁸ Tamtéž, OO MV Horažďovice, K 3, památník ČS v Oselcích 1849 – 1945, 1918.

¹⁹ Tamtéž, OO MV Horažďovice, K 7, památník ČS ve Střelských Hošticích 1918 – 1945, 1918.

²⁰ Tamtéž, OO MV Plasy, K 1, památník OČV v Kralovicích 1918 – 1949, 28. 10. 1918.

radnicí byl uspořádán tábor lidu. Po jeho skončení přítomní znovu zazpívali národní hymnu a „v povznesené náladě“ se rozešli do svých domovů. Do Plas došel telegram o prohlášení samostatnosti Československa z ministerstva železnic na tamní železniční stanici. Samostatnost se ve městě oslavovala průvodem se světly a zpěvem národních písní. Oslavy organizovala místní tělocvičná jednota Sokol pod vedením Bartoloměje Šípa.²¹ V Manětíně se zprávu o vzniku Československa dozvěděli až 29. října v 10 hodin dopoledne a události byly přijaty s velikým jásotem. Obyvatelstvo odstraňovalo z úředních budov rakouské znaky a z úředních místností obrazy. Jinak nebyly klid a bezpečnost nikde a nikým porušeny.²²

Plzeňsko

V Křimicích na Plzeňsku proběhl státní převrat v úplném klidu. Dne 28. října večer byl pořádán průvod vyzdobený prapory, během něhož byly sňaty rakouské státní odznaky z úřadů a trafik, v noci na 29. října byl začerněn německý nápis na četnické staniční tabuli.²³

Klatovsko

Ve Švihově se obyvatelstvo radovalo, že nastala svoboda, domy byly okrášleny prapory a hudba procházela „za velikého účastenství lidu městem“.²⁴

***

Přestože oslavy konce války a prohlášení samostatnosti Československa proběhly v drtivé většině případů v klidu, objevují se v památnících ČS i kritické postřehy. Ty směřovaly zejména k chování obyvatelstva po převratu, k uvolněné morálce vracejících se vojáků z války či k nerespektování dosavadních autorit obyvatelstvem. V památníku ČS v Bělčicích např. stojí: „Po ukončení světové

²¹ Tamtéž, OO MV Plasy, K 300, památník ČS v Plasích 1848 – 1948, 1918.

²² Tamtéž, OO MV Plasy, K 256, památník ČS v Manětíně 1849 – 1948, 28. 10. 1918.

²³ Tamtéž, OO MV Plzeň, K 360, památník ČS v Křimicích 1849 – 1949, 1918.

²⁴ Tamtéž, OO MV Přeštice, K 69, památník ČS ve Švihově 1849 – 1949, 28. 10. 1918.

války počali se vojáci vraceti do svých domovů. Ovšem následkem dlouhého trvání války mnozí demoralizovaní. Současně s vracejícími se vojáky počaly v zemi se množiti trestné činy, zvláště krádeže a vraždy.”²⁵ Také v památníku ČS v Plasích se objevují kritické zmínky o chování místního obyvatelstva: „Po prohlášení československé samostatnosti si představovalo občanstvo v Plasech úplnou svobodu. Tak šly ženy na louku pod Horou u Nebřežin vedle řeky, kterou měl hajný Prantner jako deputát ke služnému, a tu mu celou vysekaly a trávu skrmily. Když byly předvolány na obecní úřad k zodpovědnosti, tak si s sebou přivedly své muže aneb známé a nechtěly se podrobiti zákonu a říkaly, že není již staré Rakousko-Uhersko. Úřady tehdejší doby měly také obavu někoho odsouditi aneb pokutovati, a tak byly bezpečnostní poměry dosti špatné. Kradlo se, nač se přišlo. Politika kvetla všude, každý hleděl druhého ošiditi a válka naučila občanstvo lehce žíti.”²⁶ I podle památníku ČS v Kasejovicích byla „státním převratem celková kázeň všude hrozivě uvolněna“.²⁷

Výjimkou nebyly ani případy rasové či národnostní nesnášenlivosti. V památníku ČS v Horažďovicích je např. popsáno rabování židovského majetku: „Po státním převratu vyprovokován nejnižší třídou lidu z města a okolních vesnic v Horažďovicích židovský pogrom, při němž bylo vytlučeno více okenních tabulek a učiněn pokus násilného vpadnutí do cizího nemovitého statku, pročež bylo několik vedoucích osob soudu oznámeno. Jelikož nenávist proti horažďovickým židům nepřestávala a lidé v židovských obchodech si zboží vybírali a buď neplatili vůbec, neb pouze kolik sami chtěli, bylo sem posláno k odbývání výročního trhu z Písku 30 vojínů s poručíkem.”²⁸ Jediným národnostním incidentem, zaznamenaným v dochovaných památnících, je zápis v památníku ČS v Semněvicích na Horšovskotýnsku, v národnostně smíšené oblasti. V obci se lidé o vyhlášení samostatnosti Československa dozvěděli teprve 31. října. Podle zápisu v památníku přijalo obyvatelstvo státní převrat

²⁵ Tamtéž, OO MV Blatná, K 2, památník ČS v Bělčicích 1849 – 1945, 28. 10. 1918.

²⁶ Tamtéž, OO MV Plasy, K 300, památník ČS v Plasích 1848 – 1948, 1918.

²⁷ Tamtéž, OO MV Blatná, K 7, památník ČS v Kasejovicích 1850 – 1948, 1918.

²⁸ Tamtéž, OO MV Horažďovice, K 1, památník ČS v Horažďovicích 1918 – 1948, 1918.

„dosti při veselé náladě, neb tenkrát nemysleli na nic jiného než na ukončení války“.²⁹ Už v noci z 31. října se však vyskytly první národnostní incidenty, kdy „zabělovali někteří fanatikové veškeré návěstní tabulky, které byly psány v jazyku českém a hned na to dávali najevo nenávist ke všemu českému a slovanskému vůbec“.³⁰

Mezi další stesky četníků, zaznamenané v památnících, patřily i stížnosti na chování obyvatelstva vůči samotnému četnictvu. Přestože se ve sledovaných městech a obcích nikde nevyskytly žádné přímé konflikty mezi obyvatelstvem a četnictvem, byla na mnoha místech situace poměrně napjatá. Výhrady obyvatelstva vůči četnictvu byly patrné v Kasejovicích, kde „chování veřejnosti bylo velice zdrženlivé“ a objevovaly se i kritické hlasy, že „jsme byli ve službě vždy tvrdými a bezohlednými ‚rakušáky‘“,³¹ ve Věšíně dokonce obyvatelstvo na demonstracích skandovalo „Pryč s četnictvem, my si uděláme pořádek sami“.³² Jinde však naopak obyvatelé četníkům děkovali za shovívavost v době války, např. v Sedlicích na Blatensku se 29. října po oslavách dostavilo na četnickou stanici několik členů místního Sokolstva a obecního zastupitelstva a poděkovalo jménem celé obce sedlické „za podporování občanů v těžké válečné době“.³³

A tak k jedinému vážnému incidentu se smrtelnými následky, k němuž došlo v průběhu oslav konce války a vzniku samostatného Československa, došlo v Chanovicích na Horažďovicku. Tam se na 10. listopad chystala už několikátá oslava samostatnosti a večer před slavností bylo poblíž panských sýpek za účasti obecního starosty Vojtěcha Netušila střeleno z hmoždířů. Jeden z nich se však roztrhl a při tom byl nešťastnou náhodou střepinou usmrcen třináctiletý Ludvík Holan z Libně u Prahy, který pobýval od června 1918 u Netušilů jako svěřenec Českého srdce, aby „pobytem na venku

---

²⁹ Tamtéž, OO MV Horšovský Týn, K 6, památník ČS v Semněvicích 1849–1947, 28. 10. 1918.

³⁰ Tamtéž, OO MV Horšovský Týn, K 6, památník ČS v Semněvicích 1849–1947, 28. 10. 1918.

³¹ Tamtéž, OO MV Blatná, K 7, památník ČS v Kasejovicích 1850–1948, 1918.

³² Tamtéž, OO MV Blatná, K 12, památník ČS ve Věšíně 1918–1945, 1918.

³³ Tamtéž, OO MV Blatná, K 10, památník ČS v Sedlicích 1849–1945, 1918.

zlepšil svůj zdravotní stav, podlomený podvýživou ve válečné době”.³⁴ Válku hoch přečkal ve zdraví, její konec a vznik samostatného státu se mu paradoxně stal osudným.

---

³⁴ Tamtéž, OO MV Horažďovice, K 2, památník ČS v Chanovicích 1918 – 1949, 1918.